

yerlerini almıştır.

Tüm bu sorunlara ve olumsuzluklara karşın, demokratik katılımın sağlandığı yerel yönetimlerin oluşturulması ve çözüm üretilmesi olanaklıdır.

Bugün, kentlerimizin ve toplumun yerel seçimlerde ihtiyacı olan temel yaklaşım, **“toplumcu ve halkçı bir yerel yönetim”** anlayışıdır. Bu anlayış, katılımcılığın önünü açan, toplumun değişik kesimlerine, karar alma, uygulama ve denetleme süreçlerinde söz hakkı tanıyan politika ve uygulamaların hayata geçirilmesidir.

TMMOB'nin Yerel Yönetimlere Yaklaşımı **“Kentin sakini değil, sahibi olalım...”**

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, toplumsal gelişme ve çağdaş yaşamın gerektirdiği kentsel yaşam kalitesine ulaşılabilmesi için kentlere ilişkin sorumluluğunu yerine getirmeyi, mevcut politika ve uygulamalardan farklı bakış açıları sunmayı ve kentlerin daha yaşanabilir niteliklere kavuşmasını hedeflemektedir.

TMMOB kent yaşamını ilgilendiren imar, kültür ve turizm, çevre, kamu yönetimi, merkezi ve yerel yönetim sistemlerini düzenleyen yasaların eksiklik ve yetersizliklerinden söz ederken; insan sağlığı, doğal çevre, insan hakları-kentli hakları, katılım, yaşanabilirlik gibi kavramları referans almayı ve bunları ön plana çıkartmayı amaçlamaktadır.

TMMOB kent sorunlarına ilişkin olarak yerel yönetimler, kamu kaynaklarının dağılımı, afetler, çevre, altyapı, doğalgaz, ulaşım, konut, turizm, kentsel koruma, kentsel dönüşüm temalarında sorun tespitlerini ve çözüm önerilerini bugüne kadar birçok kez kamuoyuna sunmuştur. Bu belgede de, kentlerimizde yaşanan sorunlar tanımlanmakta, bunların nedenleri açıklanmakta, kentlerin daha yaşanabilir olması için izlenmesi gereken politika ve yöntemler üzerine öneriler sunulmaktadır.

Özerk-Demokratik-Etkin Yerel Yönetim Günümüzde, yönetimler, siyasi partiler, seçim

yasaları ve kamu yönetimi sisteminden kaynaklanan ve seçilmiş yerel yöneticiler aracılığıyla artırılan kentsel sorunlar ile karşı karşıyayız. Mevcut temsili demokrasinin yetersizliği, kentli örgütlenmelerin artmasını ve katılımcılığın bir ilke olarak geliştirilmesini gerekli kılmaktadır.

Yerel yönetimlerin; kendi kendini yöneten, katılımcılığı benimseyen, temel kentsel sorunların olabildiğince toplumun tüm katmanlarının mutabakatı ile çözüleceğine inanan, şeffaf, hesap vermeye ve demokratik denetime açık, gücünü halktan alan yönetimler olmaları gerekmektedir. Sosyal ve kültürel değerlerin üretildiği, bilimin geliştirildiği, tüm yaşamsal faaliyetlerin paylaşıldığı demokratik örgütlenmelerin en temel biçimlerine sahne olan kentlerin ve yerel yönetimlerin üzerindeki her türlü merkezi vesayet kaldırılmalı daha özerk yapılar haline getirilmelidir.

Sonuç olarak, yerel yönetimlerde daha özerk ve özgür bir yapı için temel çıkış noktası, halkın yönetimde söz, yetki ve karar sahibi olmasıdır.

Katılımcı Kent Yönetimi

Kent konseyleri, kent meclisleri gibi yönetime katılımı mümkün kılacak mekanizmaların oluşmaması ve yeterince etkin olmaması nedeniyle, halkın kent yönetimine katılımının gerçekleştiği söylenemez. Kentlilerin karar alma süreçlerinde yer almaması, bu süreçlerin yerel yönetim veya merkezi yönetimin bir görevi gibi algılanması, daha da ileri giderek oylarını kendi güncel çıkarları için sadece seçimden seçime kullanabileceği bir silah olarak görmesi ve bu yapının da siyasi erk tarafından teşvik edilmesi katılımcı yaklaşımı ortadan kaldırmaktadır.

Halk, yerel yönetimin kendi yönetimi olduğunu benimsemelidir. Meclis toplantıları halka açık olmalı ve kararları duyurulmalı, encümen kararları hakkında bilgi verilmeli, plan-proje-program-bütçe konularında halk sürekli olarak bilgilendirilmelidir. Tüm kentsel karar üretme süreçlerinde en yaygın katılım mekanizmalarının sağlanması amaçlanmalıdır. Emek-meslek

örgütleri, demokratik toplum örgütleri karar ve yürütme organlarında yer almalıdır. Varolan bu yapıların yanı sıra **‘kent konseyleri’, ‘kent meclisleri’** ve **‘mahalle komiteleri’** gibi halkın yerel yönetim faaliyetlerine ve karar alma süreçlerine doğrudan katılım olanaklarını sağlayacak yeni organlar tanımlanmalı ve oluşturulmalıdır.

Demokratikleşmenin başlangıcı olması gereken yerel yönetimler halkın katılımına, taleplerine, denetimlerine yol gösterici olmalıdır. Bunun için; halkla ilişkiler birimleri, danışma büroları, araçları, e-belediye, yazılı dokümanlar (plan, program, bütçe, kent rehberi vb) ile bireysel başvuru, katılım hakkı, mahalle toplantıları, danışma kurulları vb organizasyonları sağlamak yerel yönetimlerin benimseyeceği diğer politikalar olmalıdır.

Alınan kararlar -günlük çözümleri olduğu kadar geleceği de ilgilendirir. Halkın bu kararların alınmasına ve uygulanmasına doğrudan müdahil olması, yerel yönetimlerle birlikte ülke demokrasisini de geliştirecektir.

Etkin Kentsel Hizmet Üretimi

5393 Sayılı Belediye Yasası'na göre yerel yönetimler, “Belediyenin ve belde sakinlerinin yerel ve ortak nitelikteki gereksinimlerini karşılamak üzere” kurulmuşlardır. Bu hizmetlerin hayata geçirilmesinde, “yerellik” ve “yerindelik” temel bir politika olarak algılanmak durumundadır. Kentsel hizmetlerde, kentteki hizmetlerin üretilmesi ve paylaşılmasında; kentte yaşayan insanlara bu hizmetlerin eşit sunulmasını çıkış noktasıdır.

Su temini ve arıtımı, atık su hizmetleri, çöp ve temizlik hizmetleri, imar çalışmaları, ulaşım hizmetleri, kesintisiz ve sağlıklı enerji - doğalgaz temini, çevre sağlığı, zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma, kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor, sosyal hizmet ve yardım konuları kentsel hizmetlerin planlamasındaki çeşitliliğin önemli bileşenleridir.

Bu hizmetlerin yerine getirilmesi sürecinde, eylem programlı bir parasal kaynak oluşum ve

